

(๒๒) คดีสนามบินขอนแก่น

กลุ่มคดี	สิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการคุ้มครองป้องกันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมาย
คำพิพากษา	ศาลฎีกา
คดีหมายเลขแดงที่	๑๗๓๓/๒๕๔๓
ประเภทคดี	แพ่ง
คู่ความ	นางสุมาลี โปธิศรี ที่ ๑ กับพวกรวม ๑๖ คน โจทก์ กรมการบินพาณิชย์ ที่ ๑ กับพวกรวม ๔ คน จำเลย
เรื่อง	สิ่งแวดล้อม/อำนาจฟ้องเพิกถอนการอนุมัติก่อสร้างโครงการพัฒนาท่าอากาศยานขอนแก่น ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	<ul style="list-style-type: none">- พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๑๗๒ วรรคสอง

ประเด็นสำคัญในการพิจารณา และผลคำพิพากษา

คดีนี้เป็นคดีที่โจทก์ฟ้องหน่วยงานรัฐ ว่าได้ก่อสร้างในโครงการพัฒนาท่าอากาศยานขอนแก่น โดยมีได้เสนอรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้คณะรัฐมนตรีประกอบการพิจารณาเป็นเหตุให้เกิดผลกระทบและความเสียหายต่อโจทก์และประชาชนที่อาศัยในบริเวณที่ใกล้เคียง จึงขอให้จำเลยระงับโครงการพัฒนาสนามบินดังกล่าว และขอให้เพิกถอนมติคณะรัฐมนตรีที่อนุมัติโครงการพัฒนาท่าอากาศยานขอนแก่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเสีย

ศาลชั้นต้น ตรวจสอบคำฟ้องแล้วมีคำสั่งว่า ตามคำฟ้องไม่ปรากฏว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมได้ออกกฎกระทรวงกำหนดให้การขยายท่าอากาศยานขอนแก่นซึ่งเป็นโครงการหรือกิจการของส่วนราชการจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ให้มีหน้าที่ต้องเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ มาตรา ๔๔ (๓) จึงไม่รับคำฟ้อง

โจทก์ทั้งสิบหกอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า โจทก์ทั้งสิบหกหาได้บรรยายฟ้องว่าเขตพื้นที่ก่อสร้างคดีนี้ ได้มีการกำหนดให้พื้นที่นั้นเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๓, ๔๔ (๓) แห่ง พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ ไม่ ฟ้องโจทก์ทั้งสิบหกส่วนนี้จึงมีขอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๒ วรรคสอง ส่วนคำฟ้องเรื่องการก่อสร้างของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ทำให้โจทก์ทั้งสิบหกได้รับความเดือดร้อนและเสียหายนั้น โจทก์มิได้เรียกค่าเสียหายมา จึงไม่อาจรับไว้พิจารณาได้ พิพากษายืน

โจทก์ทั้งสิบหกฎีกา

ศาลฎีกา เห็นว่า กรณีตามคำฟ้องของโจทก์ทั้งสิบหกเป็นเรื่องแหล่งกำเนิดมลพิษที่ก่อให้เกิดหรือแพร่กระจายของมลพิษซึ่งหากเป็นเหตุให้โจทก์ทั้งสิบหกได้รับอันตรายแก่ร่างกาย สุขภาพอนามัย และเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของโจทก์ทั้งสิบหกเสียหายด้วยประการใดๆ โจทก์ทั้งสิบหกก็ชอบที่จะฟ้องร้องเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นให้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายเพื่อการนั้น ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ มาตรา ๙๖ ได้ หรืออาจเรียกค่าเสียหายหรือค่าทดแทนจากรัฐในกรณีที่ได้รับความเสียหายอันมีสาเหตุมาจากกิจการหรือโครงการที่ริเริ่ม สนับสนุนหรือดำเนินการโดยส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามมาตรา ๖ (๒) หรือหากเป็นกรณีจำเลยทั้งสี่จึงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อโจทก์ทั้งสิบหกโดยผิดกฎหมายให้โจทก์ทั้งสิบหกเสียหายแก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี อันเป็นการละเมิดต่อโจทก์ทั้งสิบหก โจทก์ทั้งสิบหกก็ชอบที่จะฟ้องร้องผู้ทำละเมิดหรือนายจ้างของผู้ทำละเมิดเรียกค่าสินไหมทดแทนได้ หรือหากผู้ทำละเมิดทำละเมิดต่อเนื่องกันไม่ยอมหยุด โจทก์ทั้งสิบหกก็ชอบที่จะฟ้องร้องขอให้ศาลสั่งให้ผู้ทำละเมิดหยุดทำละเมิดเสียก็ได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐

การที่โจทก์ฟ้องขอให้ระงับโครงการพัฒนาท่าอากาศยานขอนแก่น และขอให้เพิกถอนมติคณะรัฐมนตรีที่อนุมัติการก่อสร้างโครงการพัฒนาท่าอากาศยานขอนแก่น โดยที่มิได้บรรยายว่าหากจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมแล้วจะมีผลถึงขนาดที่คณะรัฐมนตรีจะไม่อนุมัติการก่อสร้างโครงการพัฒนาท่าอากาศยานขอนแก่น จึงยังไม่อาจถือได้ว่ามติคณะรัฐมนตรีไม่ชอบ ยิ่งกว่านั้น ตามฟ้องได้ความแต่เพียงว่าโจทก์ได้รับความเสียหายจากการก่อสร้างอันเนื่องมาจากความบกพร่องของผู้ก่อสร้างที่ไม่ป้องกันมลพิษ ซึ่งความเสียหายดังกล่าวก็มีใช้ผลโดยตรงจากมติคณะรัฐมนตรี โจทก์ทั้งสิบหกย่อมไม่อาจฟ้องขอให้เพิกถอนมติคณะรัฐมนตรีที่อนุมัติการก่อสร้างโครงการพัฒนาท่าอากาศยานขอนแก่นได้ โจทก์ทั้งสิบหกจึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งสี่เป็นคดีนี้ได้

พิพากษายกคำสั่งศาลชั้นต้นและคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ โดยให้ยกฟ้องโจทก์ทั้งสิบหก ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้เป็นพับ

